

*Владислав Лесюк, аспірант кафедри
економіки та міжнародних економічних відносин,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава
Науковий керівник: Макаренко П. М., д. е. н., професор*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧАСТИНА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

На сьогодні аграрний сектор залишається одним із головних напрямів зовнішньоекономічної діяльності України. Для національної економіки важливим є забезпечення ефективної та конкурентоспроможної діяльності аграрних підприємств для збільшення доходів не лише підприємств, але і національної економіки. Тільки послідовна зовнішньоекономічна політика держави здатна допомогти аграрним підприємствам не лише збільшити доходи, проте і зайняти нові позиції на світовому аграрному ринку.

В Україні є усі сприятливі умови для розвитку та функціонування аграрного сектору, який здатний забезпечити внутрішнє споживання екологічно чистої та якісної, продукції АПК, а також нарощувати її постачання на світові ринки в країни ЄС. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС дала можливість аграрним підприємствам адаптуватися до ринкового середовища [1].

Конкурентоспроможність аграрного підприємства є головною ознакою, яка характеризує наявність та розвиток підприємством сукупності матеріальних і фінансових можливостей, які обумовлюють його здатність до ефективної роботи на ринках продажу своєї продукції. Вона акумулює сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, які відображають відповідність підприємства вимогам конкурентного середовища та його потенційні можливості при зміні ринкової кон'юнктури, а також здатності аграрного підприємства оперативно реагувати та пристосовуватися до чинників змінного зовнішнього середовища [2, с. 10 – 11].

Запорукою успішності господарюючого суб'єкта в конкурентній боротьбі та у прийнятті відповідних управлінських рішень виступає підтримка і розвиток ключових джерел формування конкурентних переваг, які враховують прибутковість і ефективність функціонування підприємства, перспективну продуктивність його інноваційних перетворень і адекватну ринкову віддачу. Ефективні управлінські рішення неможливі без добре налагодженої планово-аналітичної роботи, яка містить у собі комплексний аналіз діяльності підприємства з використанням розробленої системи показників і оцінкою їх впливу на приріст рівня конкурентоспроможності [3, с. 9 – 10].

Угода про асоціацію між Україною та ЄС пропонує аграрним підприємствам значно збільшити свій прибуток, ефективно розвивати свою підприємницьку діяльність та стати більш пізнавальними за межами країни. Однак не всі підприємства України мають змогу використати цю можливість, адже причиною цього є малообізнаність з європейськими програмами та мала кількість фахівців, які можуть надати певну необхідну інформацію, щодо каналів збуту продукції, їх доставку. Головна проблема експорту сільськогосподарської продукції пов'язана, в першу чергу, із досить високими вимогами законодавства ЄС щодо показників безпеки та якості продукції. Експортуючи сільськогосподарську продукцію, аграрними підприємствами повинні бути дотриманні санітарні та фітосанітарні заходи, які гарантують, що споживачам постачається безпечна та якісна продукція [1].

Формування конкурентоспроможності аграрного підприємства має здійснюватися шляхом створення системи агротехнічних і техніко-технологічних заходів виробництва аграрної продукції та її збуту, упровадження новітніх технологій переробки, зберігання і реалізації аграрної продукції, упровадження проектів щодо відтворення і поліпшення ґрунтів сільськогосподарського призначення [5, с. 104 – 105].

Основними причинами уповільнення розвитку аграрних підприємств є: інфраструктурне відставання в розвитку вітчизняного аграрного ринку у порівнянні з іншими товарними ринками, деформація економічних інтересів та негармонійний характер розподілу доходів між функціональними групами підприємств учасників ринку, відсутність розвинутих каналів збуту продукції аграрних підприємств, непрозорість ціноутворення фактично на всіх стадіях ринкового розподілу продукції [4, с. 44].

Таким чином, зовнішньоекономічна політика України має опиратися на підвищення рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств як запоруки використання наявних можливостей та послідовного розвитку національної економіки. Приведення аграрного виробництва в Україні до міжнародних норм можливе лише за безпосереднього впливу з боку держави. В національній економіці мають бути створені такі умови для діяльності аграрних підприємств за яких буде можливим забезпечення підвищення якості сільськогосподарської продукції та відповідне збільшення доходів виробників.

Список використаних джерел

1. Доцюк С. О. Сучасні аспекти зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-21> (дата звернення: 20.11.2022).
2. Сітковська А. О. Сучасні підходи до оцінювання конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2013. № 5. С.10 – 13.
3. Сітковська А. О. Формування механізму управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства. *Агросвіт*. 2016. № 18. С. 9 – 13.
4. Орел В. М., Таран Н. В. Інструменти ринкової адаптації систем управління конкурентоспроможністю продукції аграрних підприємств. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2017. № 1. С. 40 – 50.
5. Ржепішевська В. В., Ключко Н. С. Логістичні засади забезпечення конкурентоспроможності підприємств сільського господарства. *Фінансовий простір*. 2018. № 2 (30). С. 101 – 111.